

Er der nok vand og af god kvalitet?

Grisenes adgang til vand og vandets kvalitet påvirker produktiviteten.

SEGES INNOVATION

Af Vivi Aarestrup Moustsen
og Hanne Maribo

Vand udgør 80 procent af so-mælk, og det beregnede behov for drikkevand for en so på 250 kilo på dag 4, 11 og 18 efter faring er cirka 18, 24 og 26 liter vand. Vand udgør cirka 50 procent af grisekroppen, og mister soen 10 procent af kroppens vandindhold, kan det være fatalt. Diegivende søers vandforbrug er stigende allerede, når uendørstemperaturen er 10 grader og derover.

Tilgængelighed af vand

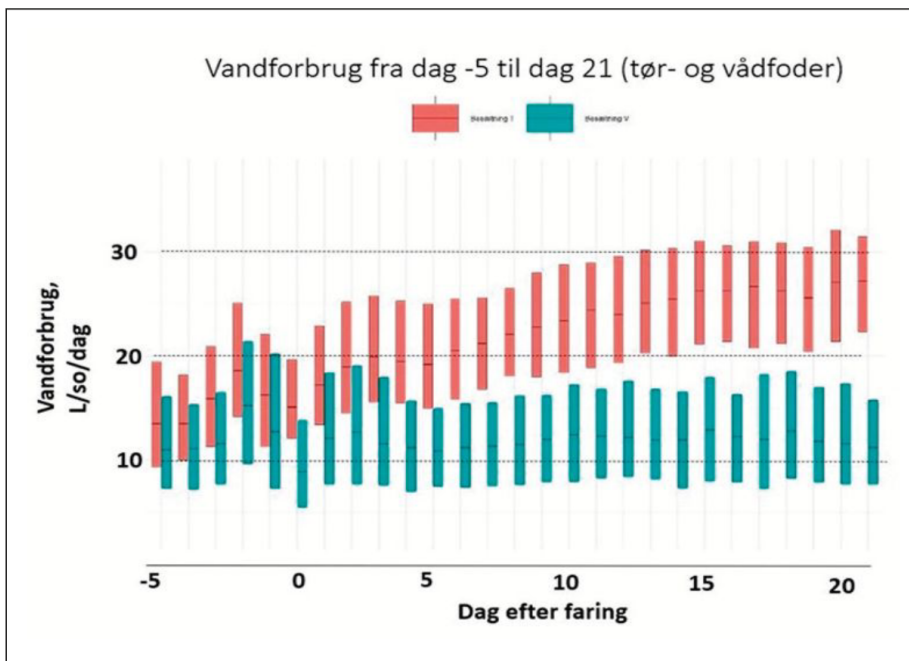
For at sikre tilstrækkelig vandforsyning er det ikke nok at kende den enkelte gris' behov. Det skal sikres, at der er vand til alle grise for eksempel ved fodring, vask og så videre. Derfor skal man kende vandforbruget per sektion samt vide, hvilke sektioner der fodres samtidig, og om der også iblødsættes eller vaskes, mens der fodres, eller om der blandes vådfoder.

Kapacitet

Hvis kapaciteten er utilstrækkelig, bør timing og rutiner gennemgås og tilpasses. For eksempel om der skal sættes i blød, samtidig med at søerne fodres, eller om alle dyregrupper 'skal' fodres samtidig og dermed samtidig har forbrug af vand. En tilpasning kan være at etablere flere hovedvandstrengte eller en buffertank, hvor buffertank kan dække iblødsætning og/eller vask eller blanding af vådfoder.

Kvalitet

Det er sandsynligvis de færreste, som har prøvet at tappe

og drikke et glas vand fra den sidste ventil eller drikkenip-pel på strengen. Det vil ellers være en billig og effektiv test, fordi der så er stor sandsynlighed for, at du, inden du drikker af vandet, har sikret, at vandet er rent.

Et alternativ til at tilsætte produkter til vandet hele tiden er at rense vandrørene mellem hvert hold og altid skylle efter

rens. Desuden er det vigtigt at huske, at udstyr, der renser vandet centralt, ikke nødvendigvis sikrer, at der er rent vand der, hvor grisene drikker. Derfor er det vigtigt at rense rørsystemet.

Når der renses, så lad desinfektionsvæsken stå i rørene natten over og skyl rørene ud igen. Det anbefales at bruge et farvet produkt eller til-

sætte frugtfarve. Dermed er det muligt at se, hvornår desinfektionsvæsken er igennem hele rørsystemet. Så skyl, indtil der ikke er mere farve i vandet, og kontrollér igen alle drikkeventiler.

I fare- og smågristalden er der ofte høje temperaturer, og det fremmer bakterievækst, specielt hvis der er biofilm i rørene. En vasket farestald har ikke nødvendigvis rene vandrør, og nyfødte grise drikker ikke i starten, men først efter 7-10 dage. Så udover, at vandrørene selvfølgelig skal være rensede, inden søerne kommer ind, er det også vigtigt at gå en tur med klemmerne og skylle hele rørsystemet igennem efter faring.

Kontrolsteder og -tider

Unge grise har lavere immunforsvar og har dermed i endnu højere grad brug for, at drikkevandet er rent. Derudover har grise i farestalden og nyfravænnede grise et lavt

Hvis du ikke selv vil drikke vandet, så er den sidste ventil der, hvor der bør tappes vand til kvalitetsanalyse. Foto: Mimi Lykke Mølgaard Eriksen

Figur 1. Dagligt vandforbrug (L/so/dag) for søer fra 5 dage før faring til 21 dage efter. Besætning T (rød) og besætning V (blå) (Erfaring 2303, Seges Innovation).

vandforbrug. Det betyder, at der er begrænset flow og dermed øget risiko for bakterievækst i vandrør. Det er derfor en god idé at udtage vand til kvalitetstjek i farestald for eksempel en uges tid efter faring og ved nyfravænnede grise et par dage efter indsættelse i klimastald.

Vandmedicinering i RENT vand

Vandmedicinering skal foregå i rent vand. En fransk undersøgelse har vist, at effekten af udvalgte antibiotika kan være forringet med 10-50 procent, hvis der samtidig foregår vandrensning via elektrolyse eller via tilsætning af hydrogenperoxid (brintoverilte).

Utilstrækkeligt vand eller vandkvalitet

Hvis grise får utilstrækkeligt vand eller vand af dårlig kvalitet, er der øget risiko for dehydrering, tabt tilvækst, hård afføring, halebid, aggressio-ner, nedsat mælkeproduktion og død.

Konklusion

- Kapacitet og kvalitet af vand er meget betydende for grisenes produktion. Hvis der vandmedicineres, samtidig med at der tilsættes vandrensning, kan effekten af antibiotika være reduceret med op til 50 procent.